

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу

Герасимчука Василя Григоровича на тему:

«Стратегія залучення інвестицій на розвиток сільських територій України», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки зі спеціальності 051 Економіка

Процес євроінтеграції України вимагає реформування різних галузей економіки, серед яких особливого значення набуває розвиток сільських територій. Ефективна стратегія залучення інвестицій у цю сферу є ключовим фактором забезпечення сталого розвитку регіонів, покращення інфраструктури та підвищення рівня життя населення. Важливим є врахування глобальних тенденцій інвестування та адаптація сучасних фінансово-економічних механізмів до умов України.

Аналіз рукопису дисертації Герасимчука Василя Григоровича на тему «Стратегія залучення інвестицій на розвиток сільських територій України», подану для проведення попередньої експертизи на здобуття наукового ступеня доктора філософії галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка, а також ознайомлення з науковими працями автора в контексті вимог і рекомендацій сучасних нормативних документів України дозволяє зробити наступні оцінки:

1. Дисертаційна робота є закінченим науковим дослідженням та присвячена питанням удосконалення стратегічного підходу до залучення інвестицій у розвиток сільських територій України. У роботі розглянуто наукові підходи до інвестування в сільське господарство, проаналізовано стан інвестиційного середовища в Україні та запропоновано власні методологічні рішення щодо підвищення привабливості інвестицій у регіони.

2. У дисертації виконано такі завдання:

- уточнити економічний зміст поняття «інвестиції» та обґрунтувати їх роль в розвитку сільських територій;
- розглянути підходи до трактування дефініції «сільські території», виокремити особливості їх розвитку та притаманні функції;
- виділити стримуючі чинники розвитку сільських територій;
- сформулювати алгоритм оцінки ефективності розвитку сільських територій та визначити її показники й індикатори в контексті впливу залучених інвестицій;
- оцінити сучасні тенденції в аграрному секторі економіки та визначити їх вплив на розвиток сільських територій;
- проаналізувати джерела фінансового забезпечення місцевих бюджетів громад;
- оцінити ефективність залучення інвестицій на рівні громад;
- виділити стратегічні напрямки розвитку сільських територій в контексті економічних змін та викликів сьогодення;
- виокремити шляхи мобілізації інвестицій та запропонувати дієві

фінансові інструменти розвитку сільських територій.

3. Наукова новизна

Основні результати дисертації, які становлять наукову новизну, характеризуються такими теоретичними і практичними положеннями:

удосконалено:

- економічний зміст поняття «інвестиція», що акцентує увагу на цілеспрямованому вкладенні всіх видів ресурсів (фінансових, матеріальних, інтелектуальних та людських) в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності з метою створення додаткової вартості, досягнення соціального, економічного й екологічного ефекту та сприяння сталому розвитку економіки загалом та їх роль у забезпеченні привабливості сільських територій як ключового чинника відродження сільської економіки із використанням їх економічного потенціалу;

- функції сільських територій, які доповнено відроджувальною функцією, що враховує специфіку їх функціонування, стратегічні цілі регіонального розвитку та принципи сталого розвитку;

- модель залучення інвестицій на розвиток сільських територій, в основі якої важливі складові (диверсифікація сільської економіки, використання механізму державно-приватного партнерства, фінансове забезпечення), ефективність використання яких визначається засадами державної політики мобілізації інвестицій, впливом зовнішнього і внутрішнього середовища та в кінцевому результаті сприяє сталому розвитку сільських територій;

дістали подальший розвиток:

- дослідження особливостей сільських територій, яке дозволило сформулювати теоретичну модель їх розвитку на принципах інклюзивності та багатофункціональності, забезпеченні пріоритетних інтересів учасників (громад, інвесторів, держави), ефективність розвитку яких визначається використанням економічного потенціалу, активністю та ініціативністю громад до інновацій на сільських територіях, впливом зовнішнього і внутрішнього середовища, що сприятиме їх сталому економічному, соціальному та екологічному розвитку;

- вивчення стримуючих чинників розвитку сільських територій, які через виникнення нових викликів та загроз доповнені наступними: низька фінансова грамотність сільського населення та громад; ризики воєнного стану; обмеженість ресурсів державних програм підтримки; брак кадрів на селі, що сприятиме пошуку шляхів їх подолання;

- визначення тенденцій розвитку аграрного сектору як основи сільськогосподарського виробництва, що забезпечує продовольчу безпеку, вирішує питання зайнятості й подальших заходів держави щодо підтримки пріоритетної галузі на селі;

- аналіз стану формування та використання доходів місцевих бюджетів для розвитку сільської економіки в контексті подальшої реалізації реформи децентралізації за сучасних викликів, що дозволить оцінити фінансову спроможність місцевих бюджетів та їх можливостей забезпечення потреб сільських територій;

– оцінка інвестиційного потенціалу сільських територій шляхом використання системи показників ефективності залучення інвестицій та індикаторів пріоритетності інтересів для учасників процесу через застосування комплексного й системного підходу забезпечення їх розвитку;

– використання моделей (кореляційно-регресійного аналізу, фрактального аналізу, SWOT-аналізу, імплементації платформ інвестування та стимулювання бізнес-процесів на розвиток сільських територій), що дало можливість встановити наслідкові зв'язки між факторними й результативними ознаками для оцінки ефективності залучення інвестицій в сільські території та ступеня прогнозованості досліджуваного часового ряду з метою виявлення характеру його поведінки;

– визначення стратегічних напрямків розвитку сільських територій в контексті сучасних викликів, удосконалення політики мобілізації інвестицій та використання фінансових інструментів, що сприятиме кінцевій меті – відродження сільської економіки та економічного зростання загалом.

4. Обґрунтованість та вірогідність наукових результатів дослідження базуються на комплексному використанні економічного аналізу, статистичних методів, порівняльного аналізу та кореляційно-регресійного моделювання. Використання сучасних наукових методів підтверджує достовірність висновків та можливість їх практичного застосування.

5. Значення результатів для науки та практики.

В дисертації здобувачем виведено конкретні пропозиції щодо залучення інвестицій на розвиток сільських територій України. Надано авторське визначення таким дефініціям як «інвестиції», «сільські території», а також визначено роль інвестицій у забезпеченні привабливості сільських територій та доповнено функції сільських територій.

Запропоновані в дисертації методологічні підходи до оцінки інвестиційної привабливості сільських територій доповнюють існуючі наукові концепції та можуть використовуватися у подальших дослідженнях економічного розвитку регіонів. Використання моделей кореляційно-регресійного аналізу, фрактального аналізу, SWOT-аналізу дозволяє визначити фактори, що впливають на ефективність залучення інвестицій на розвиток сільських територій.

Окремі теоретичні положення, викладені в дисертації, можуть бути використані для вдосконалення законодавчого регулювання в питаннях політики державної фінансової підтримки підприємницької ініціативи на селі, аграрного сектора, а також у практичній діяльності громад по визначенню пріоритетних напрямків залучення інвестицій на розвиток сільських територій. Основні результати дисертаційного дослідження можуть стати теоретичною базою для розробки національних та регіональних програм розвитку сільських територій в умовах подальшої реалізації реформи децентралізації в Україні.

Удосконалено науково-теоретичні засади залучення інвестицій на розвиток сільських територій України, що враховує ризики та виклики сьогодення.

Обґрунтовано використання фінансових інструментів, зокрема державно-

приватного партнерства (ДПП), грантового фінансування, спільних запозичень та активізації діяльності Фонду розвитку сільських територій з метою створення додаткових джерел інвестицій для розвитку сільських територій сприятиме активізації залучення інвестицій в сільські території.

Результати дисертації впроваджено в практичну діяльність, підтвердженням чого є: довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження у діяльність ТОВ «ПК «Зоря Поділля» Гайсинського району Вінницької області – щодо співпраці громад та функціонуючих підприємств у реалізації проектів, спрямованих на покращення інфраструктури сільських територій (довідка № 184/2 від 12.12.2023 р.); довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження у діяльність фермерського господарства «Ірина-О.Т» Хмільницького району Вінницької області – щодо реалізації інвестиційних проектів сприяння розвитку сільських територій (довідка № 27-6/09 від 18.12.2023 р.); довідка Бершадської міської ради щодо активізації фінансування грантів для бізнесу на підставі регіональних та місцевих програм розвитку за рахунок коштів місцевих бюджетів, що сприятиме відродженню сільської економіки (довідка № 01-23/2448 від 19.11.2024 р.); довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження у діяльність Вінницького відділення Укрдержфонду підтримки фермерських господарств (довідка № 53-02/52 від 31.10.2024 р.); довідка про впровадження результатів наукових досліджень дисертаційної роботи в навчальний процес Вінницького національного аграрного університету (довідка № 01.1-60-537 від 22.05.2023 р.).

Таким чином, дисертаційне дослідження робить вагомий внесок у розвиток теорії та практики інвестування розвитку сільських територій України, створюючи передумови для підвищення економічної стабільності та розвитку регіонів України.

6. Публікація основних результатів роботи, їх апробація

Основні положення дисертації викладено опубліковано у 16 наукових праць загальним обсягом 8,04 умовн. Друк. арк. (власний доробок автора 4,74 умовн. друк. арк.), у тому числі 1 стаття у наукометричних базах Scopus – 0,2 умовн. друк. арк.; 5 статей у наукових фахових видання України, включених до міжнародних наукометричних баз – 2,41 умовн. друк. арк.; 2 статті у наукових працях, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації – 1,00 умовн. друк. арк.; 8 публікацій у інших виданнях – 1,13 умовн. друк. арк.

Статті у наукових виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз даних Scopus та Web of Science

1. Vdovenko L., Ruda O., Koval O., Horlachuk M., Herasymchuk V. Strategy of investment attraction for the development of rural areas for the economic restoration of the agricultural sector. *Scientific Horizons*. 2023. Vol. 26, № 5. DOI: <https://doi.org/10.48077/scihor5.2023.137> (1,35 друк. арк. – особистий внесок – визначена стратегія залучення інвестицій на засадах використання платформи інвестування та стимулювання бізнес-процесів – 0,2 друк. арк.).

Статті у наукових виданнях, включених до наукових фахових видань

України

1. Вдовенко Л.О., Тітов Д.В., Герасимчук В.Г. Інвестиційна складова розвитку сільських територій України. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2023. № 3 (65). С. 51-73. DOI: 10.37128/2411-4413-2023-3-4 (1,35 друк. арк. – особистий внесок – визначено основні складові інвестиційного розвитку сільських територій – 0,2 друк.арк.).
2. Герасимчук В.Г. Роль інвестицій у сільські території України: проблеми та перспективи. *Економіка. Фінанси. Право*. 2022. № 9. С. 9-12. DOI: 10.37634/efp.2022.9.2 (0,45 друк.арк.).
3. Герасимчук В.Г. Теоретичні аспекти розвитку сільських територій в Україні: проблеми та шляхи вирішення. *Економіка та Суспільство*. 2022. № 45. 8 с. DOI: 10.32782/2524-0072/2022-45-88 URL: <https://economyandsociety.inua/index.php/journal/article/view/1995/1923> (0,77 друк. арк.).
4. Герасимчук В.Г. Стан залучення інвестицій в розвиток сільських територій. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського, серія «Економіка і управління»*. 2023. Том 34 (73). № 1. С. 47-50. DOI: 10.32782/2523-4803/73-1-7 (0,43 друк. арк.).
5. Герасимчук В.Г. Державно-приватне партнерство в стратегії розвитку сільських територій. *Бізнес-навігатор*. 2025. Вип 1 (78). С. 246-250. DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.78-40> (0,56 друк. арк.).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Vdovenko L., **Herasymchuk V.** Assessment of the current state of investment attractiveness of Ukraine. *The scientific heritage*. 2021. Vol. 4. № 58 (58). Р. 16-22. URL: <https://www.scientific-heritage.com/wp-content/uploads/2021/01/VOL-4-No-58-58-2021.pdf> (1 друк. арк. – особистий внесок – визначено та проаналізовано основні джерела інвестицій в громади – 0,5 друк. арк.).
2. Titov D., **Herasymchuk V.** Increasing the investment potential of rural united territorial communities. *Colloquium-journal*. 2021. № 14 (101). Vol. 5. Р. 64-71. URL: <https://colloquium-journal.org/wp-content/uploads/2022/05/Colloquium-journal-2021-101-5.pdf> (1 друк. арк. – особистий внесок – внесено пропозиції, щодо покращення механізму управління реалізацією інвестиційного потенціалу об'єднаних територіальних громад – 0,5 друк. арк.).

Інші видання (Тези доповідей)

1. Герасимчук В.Г. Обґрунтування необхідності розробки стратегії залучення інвестицій на розвиток сільських територій України. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку України в галузі управління та адміністрування: ініціативи молоді: матеріали III міжнародної наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти і молодих учених*, (м. Харків, 22 Жов. 2021 р.), ДБТУ. Харків, 2021. С. 161-163. (0,1 друк. арк.).
2. Герасимчук В.Г., Вдовенко Л.О. Інноваційно-інвестиційне забезпечення розвитку сільських територій України в умовах реалізації

євроінтеграційної стратегії. *Фінансові аспекти розвитку економіки України: теорія, методологія, практика*: збірник наукових праць здобувачів вищої освіти і молодих учених 16 листопада 2021 р. Хмельницький: ХНУ, 2021. С. 78-80. (0,2 друк. арк.).

3. Герасимчук В.Г. Інвестиції в землю: проблеми та перспективи. *Grundlagen der modernen wissenschaftlichen forschung: Zu den materialien der II internationalen wissenschaftlich-praktischen Konferenz*. 12. august 2022. Zurich, Switzerland. P. 38-39. (0,12 друк. арк.).

4. Герасимчук В.Г. Роль інвестицій у розвитку сільських територій України. *Теорія і практика розвитку агропромислового комплексу та сільських територій*: матеріали XXIII Міжнародного науково-практичного форуму, Львів, 04-06 жовтня 2022 р. С.41-44. (0,2 друк. арк.).

5. Герасимчук В.Г. Теоретичні аспекти розвитку сільських територій в Україні в умовах сьогодення. *Антикризове регулювання економіки у 2023 році: теорія та практика в умовах європейської інтеграції України*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, Одеса, 17 лютого 2023 р. С. 150-154. (0,2 друк. арк.).

6. Герасимчук В.Г. Стан інвестування в сільське господарство. *Актуальні проблеми економіки, фінансів та права в умовах сучасних викликів*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, Полтава, 30 травня 2023 р. С. 34-35. (0,06 друк. арк.).

7. Герасимчук В.Г. Сільські території України в контексті інвестиційної привабливості. *Ольвійський форум – 2023: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі*. матеріали XVII Міжнародної наукової конференції, Миколаїв, 15-18 червня 2023 р. С. 67-70. (0,15 друк.арк.).

8. Герасимчук В.Г. Стратегія залучення інвестицій в розвиток сільських територій України. *Стратегії управління інноваціями в сучасній економіці*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, Одеса, 01 вересня 2023 р. С. 16-17. (0,1 друк. арк.).

7. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Загалом кваліфікаційна робота є науково обґрунтованим і завершеним дослідженням. Проте, не всі положення дисертації є беззаперечними і тому можна висловити окремі зауваження та дискусійні положення:

1. В підрозділі 1.1. (с. 26-44) автором розкрито теоретичні аспекти поняття «інвестиції» та їх роль в розвитку сільських територій. Зроблено висновки, що «інвестиції в сільське господарство є вкрай важливими для забезпечення продовольчої безпеки країни через збільшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, збільшенню експортних операцій, створенню робочих місць». Доречним було виділити особливості інвестицій в сільське господарство, що розширило би їх роль і значення для сільських територій.

2. Проведене дисертаційне дослідження базується на принципах сталого розвитку сільських територій в Україні, що включає економічний, соціальний та екологічний аспекти. На нашу думку, в роботі мало приділено уваги екологічному аспекту сталого розвитку.

3. В розділі 2.1 (с.109-113) здобувачем проведені дослідження обсягів державної підтримки фермерських господарств через Вінницьке відділення Українського державного фонду підтримки. Варто було навести аналітичні дані щодо обсягів такої підтримки по Україні з метою оцінки стану фінансування за регіонами в цілому.

4. В п. 3.3 (с. 221) йдеться про застосування механізму ДПП у залученні інвестицій за певними напрямками, серед яких згадується про впровадження інноваційних технологій в бізнесі. Бажано було більш детально розкрити питання щодо особливостей цього напрямку.

5. По тексту зустрічаються громіздкі таблиці (табл. 1.1; 2.12; 2.13), які можна було перенести в додатки.

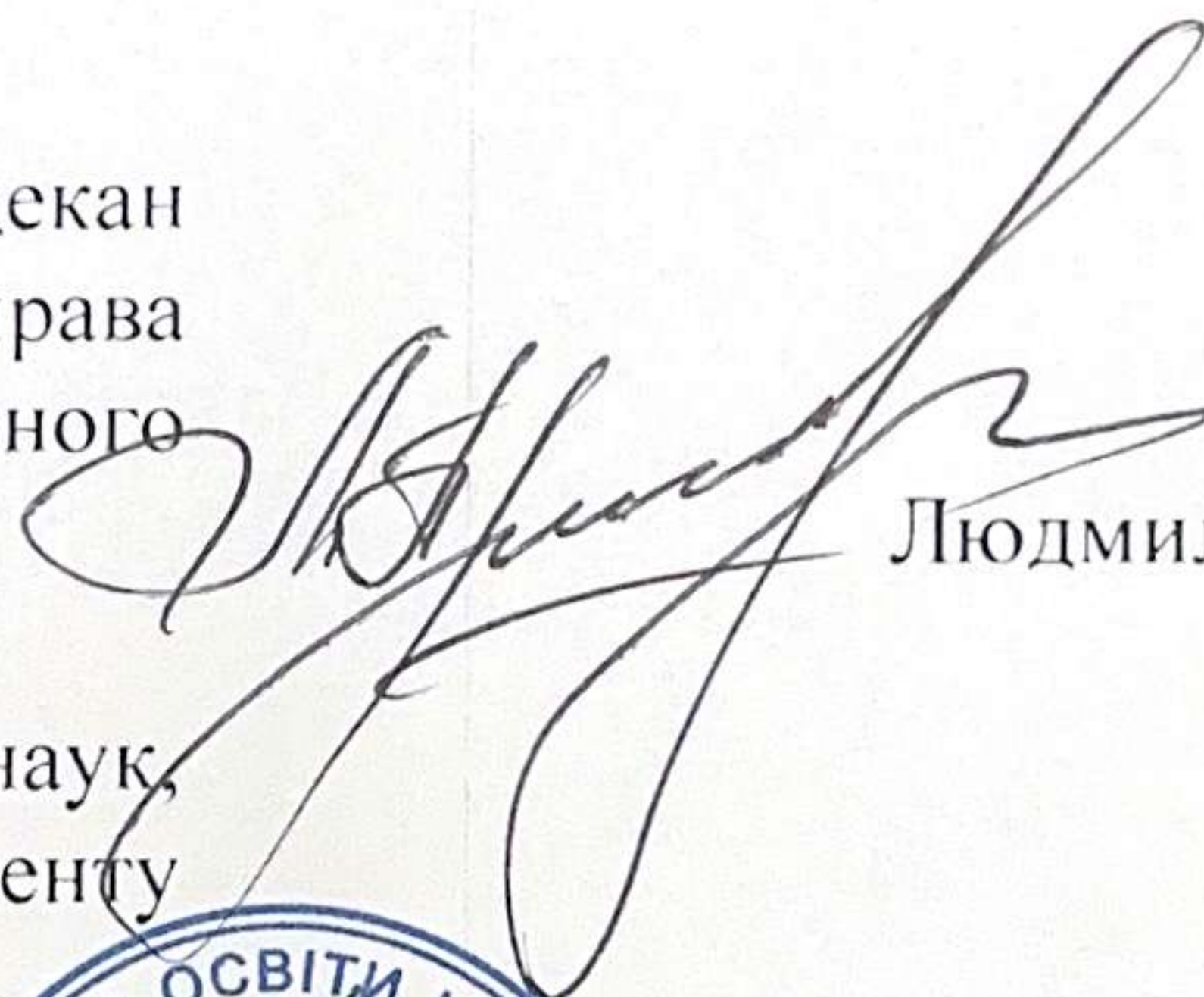
Разом з тим наведенні зауваження та дискусійні питання не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації Герасимчука В.Г.

Загальний висновок. Дисертаційна робота на тему: «Стратегія залучення інвестицій на розвиток сільських територій України» має достатньо високий теоретичний, методичний та практичний рівень, послідовне та логічне представлення матеріалу, необхідну повноту розкриття виконаних розробок.

Дисертація відповідає вимогам, які встановлені Наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» №40 від 12.01.2017 р. та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами), а її автор – Герасимчук Василь Григорович – заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка.

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент, декан
факультету менеджменту та права
Вінницького національного аграрного
університету

Людмила ПРОНЬКО

Підпис кандидата економічних наук,
доцента, декана факультету менеджменту
та права ВНАУ Л.М. Пронько
«засвідчую»

Вчений секретар

Тетяна КОРПАНЮК